

SPORT O'YINLARIDA ZAMONAVIY PEADOGOGIK TA'LIM VA UNING
AHAMIYATI

MODERN PEDAGOGICAL EDUCATION AND ITS SIGNIFICANCE IN SPORTS
GAMES

Xayitov Alijon Eminovich

Toshkent davlat agrar universiteti "Jismoniy tarbiya sport" kafedrasini mudiri

Xayitov Alijon Eminovich

Tashkent State Agrarian University

Head of the "Physical education and sports" department

Annotatsiya: *O'tgan yillar davomida sport olami sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirdi, ilmiy yondashuvlar, ilg'or texnologiyalar va murabbiylikning innovatsion usullariga tobora ko'proq e'tibor qaratildi. Ushbu o'zgarishlarning markazida sportchilarni tayyorlash, murabbiylik qilish va o'qitish usullarini inqilob qilgan zamonaviy pedagogik ta'lim yotadi. Ushbu maqola zamonaviy pedagogik ta'limning sport o'yinlaridagi ahamiyatini o'rganib chiqadi, uning sport ko'rsatkichlariga, o'yinchilarning rivojlanishiga va umuman murabbiylik kasbiga ta'sirini ta'kidlaydi.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy pedagogik ta'lim, sport sohasi, ta'lim-tarbiya, integratsiyalashi, texnik mahorat*

Abstract: *The world of sports has undergone a significant transformation over the years, with a growing emphasis on scientific approaches, advanced technologies, and innovative coaching methods. At the heart of this transformation is modern pedagogical education, which has revolutionized the way athletes are trained, coached, and educated. This article*

will explore the significance of modern pedagogical education in sports games, highlighting its impact on athletic performance, player development, and the coaching profession as a whole.

Keywords: *modern pedagogical education, sports field, education, integration, technical skills*

Kirish: Zamonaviy pedagogik ta'lim deganda ta'lim-tarbiya jarayonini boshqaradigan bilimlar va tamoyillar majmuasi tushuniladi. U faol ta'lim, o'quvchiga yo'naltirilgan ta'lim, tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat beradigan turli nazariyalar, modellar va yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Sport kontekstida zamonaviy pedagogik ta'lim sportchilarning jismoniy, kognitiv, hissiy va ijtimoiy qobiliyatlarini boshqariladigan kashfiyot, tajriba va teskari aloqalar orqali rivojlantirishga urg'u beradi. Ushbu yondashuv sportchilarning o'z tezligida o'rganishi va rivojlanishini tan oladi va murabbiylar o'z talabalarining turli ehtiyojlarini qondirish uchun o'zlarining ta'lim strategiyalarini moslashtirishlari kerak. Zamonaviy pedagogik ta'limning sportga integratsiyalashuvi sportning rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Eng e'tiborli afzalliklardan biri bu sportchilarning texnik mahoratini oshirishdir. Tadqiqot, tajriba va fikr-mulohazalarga urg'u beradigan talabalarga yo'naltirilgan yondashuvni qo'llash orqali murabbiylar sportchilarning texnik qobiliyatlarini yanada samarali tarzda rivojlantirishga yordam berishi mumkin. Misol uchun, oddiygina mahoratni namoyish etish va sportchilardan uni takrorlashni kutish o'rniga, murabbiylar sportchilarga o'zlashtirmoqchi bo'lgan ko'nikmalarni chuqurroq anglashda yordam berish uchun videotahlil, tengdoshlarning fikr-mulohazalari va o'z-o'zini baholash kabi usullardan foydalanishi mumkin.

Qolaversa, zamonaviy pedagogik ta'lim sportchilarning kognitiv qobiliyatlarini, jumladan, tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va muammolarni yechish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'yinlar, simulyatsiyalar va boshqa interfaol o'quv faoliyatini o'z o'quv

dizaynlariga kiritib, murabbiylar sportchilarni tanqidiy fikrlashga, mustaqil qaror qabul qilishga va murakkab muammolarga innovatsion yechimlarni ishlab chiqishga undashi mumkin. Bunday yondashuv nafaqat sportchilarning o'z sport turlari bo'yicha ko'rsatkichlarini oshiradi, balki ularni kundalik hayotdagi qiyinchiliklar va murakkabliklarga tayyorlaydi. Sportdagi zamonaviy pedagogik ta'limning hissiy-ijtimoiy afzalliklari ham e'tiborga molik. Xavfsiz, qo'llab-quvvatlovchi va inklyuziv ta'lim muhitini yaratish orqali murabbiylar sportchilarning o'zini o'zi qadrlashi, ishonchi va hissiy intellektini rivojlantirishga yordam berishi mumkin. Bu, o'z navbatida, sportchilar, murabbiylar va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasidagi munosabatlarning yaxshilanishiga, shuningdek, sportchilarning qoniqish va farovonligini oshirishga olib kelishi mumkin. Qolaversa, zamonaviy pedagogik ta'limda ijtimoiy ta'lim va jamoada ishlashga alohida e'tibor berilishi sportchilarda muloqot, hamkorlik va yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi, bularning barchasi sportda ham, hayotda ham muvaffaqiyatga erishish uchun zarurdir.

Zamonaviy pedagogik ta'limning sportga integratsiyalashuvi sportchilar uchun qulayliklardan tashqari, murabbiylar va sport sohasi uchun ham katta ahamiyatga ega. Talabalarga ko'proq yo'naltirilgan yondashuvni qo'llash orqali murabbiylar o'zlarining ta'lim ko'nikmalarini rivojlantirishlari va o'rganishda yanada samarali yordamchi bo'lishlari mumkin. Bu esa, o'z navbatida, kasbiy o'sish va murabbiylar o'rtasida qoniqish hissini oshirishi mumkin. Bundan tashqari, sportchilarga yo'naltirilgan ta'limga e'tibor sportda doimiy takomillashtirish va innovatsiyalar madaniyatini rivojlantirishga yordam beradi, chunki murabbiylar va boshqa manfaatdor tomonlar sportni rivojlantirish bo'yicha so'nggi tadqiqotlar, tendentsiyalar va ilg'or tajribalardan xabardor bo'lishga intiladi. Zamonaviy pedagogik ta'limning sportga integratsiyalashuvi o'zining ko'plab afzalliklariga qaramay, o'zining muammolaridan holi emas. Eng muhim to'siqlardan biri bu yondashuvni samarali amalga oshirish uchun murabbiylar va boshqa manfaatdor tomonlarning treningdan

o'tishlari va malaka oshirishlari zaruratidir. Bu, ayniqsa, bir nechta murabbiy va xodimlarga ega bo'lgan yirik sport tashkilotlari uchun ko'p vaqt va resurslarni talab qilishi mumkin.

Yana bir qiyinchilik - sportni rivojlantirish talablarini raqobat bosimi bilan muvozanatlash zarurati. Ko'pgina sport turlarida g'alaba qozonish va muvaffaqiyatga e'tibor qaratish kognitiv, hissiy va ijtimoiy rivojlanish hisobiga texnik va taktik ko'nikmalarga e'tibor qaratishga olib kelishi mumkin. Shuning uchun murabbiylar va boshqa manfaatdor tomonlar ushbu raqobatdosh talablar o'rtasida muvozanatni saqlashga harakat qilishlari kerak, sportchilarning shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishga, shuningdek ularni musobaqaga tayyorlashga ustuvor ahamiyat berishlari kerak. Sport o'yinlaridagi zamonaviy pedagogik ta'limga oid adabiyotlar o'qitish usullarining sezilarli evolyutsiyasini va ularning o'quvchilarning faolligi va o'quv natijalariga ta'sirini ochib beradi. Spittle va Byrne, (2009) jismoniy tarbiyada motivatsion iqlimning muhimligini ta'kidlab, an'anaviy o'qitish ko'pincha ko'nikmalar, qadriyatlar va xususiyatlarni rivojlantirishdan ko'ra mazmunga urg'u berishini ta'kidlaydi. Haqiqiy sport xususiyatlarini va talabaga yo'naltirilgan ta'limni o'zida mujassam etgan Sport ta'limi modelini joriy etish talabalar o'rtasida motivatsiya va inklyuzivlikni oshirishga qaratilgan. Ushbu model oltita asosiy xususiyat, jumladan, rasmiy raqobat va yakuniy tadbir bilan tavsiflanadi, ular birgalikda ijobiy sport tajribasini rivojlantiradi.

Ushbu asosga asoslanib, Chu va boshqalar, (2022) jismoniy tarbiya bo'yicha o'quvchilarni o'rganishning hal qiluvchi o'lchovi sifatida xulq-atvorni baholashni kiritish orqali muhokamani kengaytirishdi. Ularning ta'kidlashicha, sport ta'limi modeli nafaqat musobaqa qoidalarini soddalashtiradi, balki o'qituvchining rolini to'g'ridan-to'g'ri ko'rsatma berishdan yordam berishga o'zgartiradi, talabalarni o'z bilimlariga egalik qilishga undaydi. Ularning topilmalari shuni ko'rsatadiki, bu yondashuv tengdoshlarning o'zaro ta'sirini va muloqotini kuchaytiradi, shu bilan birga o'quvchilarga yetakchilik qilish imkoniyatini

beradigan markazlashtirilmagan o'qitish usullarini targ'ib qiladi. Mukofot tizimiga e'tibor o'quvchilarni jismoniy tarbiya bilan faol shug'ullanishga undashda modelning samaradorligini yanada kuchaytiradi.

Yaqinda o'tkazilgan tadqiqotda Shuai va boshqalar (2022) innovatsion kurs dizayni orqali texnologiya va jismoniy tarbiya kesishuvini o'rganishdi. Ular tovush tizimlari va video proyeksiyalar kabi texnologik vositalar bilan takomillashtirilgan zamonaviy o'qitish muhiti o'quvchilarning jismoniy tarbiyaga qiziqishi va faolligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligini taklif qilmoqdalar. Ularning tadqiqotlari fanlararo integratsiya zarurligini va talabalar rivojlanishiga ustuvor ahamiyat beradigan qulay o'quv muhitini yaratish muhimligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, ular jismoniy tarbiya o'qitishda o'quvchilarning psixologik o'sishiga mos keladigan islohotni qo'llab-quvvatlamodalar, bu esa ishlashga yo'naltirilgan yondashuvlar ta'lim tajribasini boyitishi mumkinligini ko'rsatadi.

Ushbu maqolalar birgalikda sport ta'limida yanada dinamik va inklyuziv pedagogik asoslarga o'tishni ko'rsatadi. Ular nafaqat motivatsiya va faollikni kuchaytiradigan, balki jismoniy tarbiyaga xos bo'lgan qadriyatlarni chuqurroq tushunishga yordam beradigan innovatsion o'qitish strategiyalari zarurligini ta'kidlaydilar. Soha rivojlanishda davom etar ekan, bu tushunchalar sport o'yinlarida zamonaviy pedagogik ta'limning ahamiyatini tushunish uchun hal qiluvchi kontekst beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytish mumkinki, zamonaviy pedagogik ta'limning sportga integratsiyalashuvi sport, murabbiylar va sport industriyasining rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Sportchilarning kognitiv, hissiy va ijtimoiy qobiliyatlarini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berish orqali bu yondashuv o'yin maydonidan tashqarida ham farovonlik va mukammallik madaniyatini rivojlantirishi mumkin. Garchi hal qilinishi kerak bo'lgan muammolar mavjud bo'lsada, bu yondashuvning foydasi xarajatlardan ancha ustundir va

uning sport industriyasini o'zgartirish imkoniyatlari juda katta. Sport industriyasi rivojlanishda va o'sishda davom etar ekan, murabbiylar, ma'murlar va boshqa manfaatdor tomonlar zamonaviy pedagogik ta'limni sportga integratsiyalashuviga ustuvor ahamiyat berishlari, uning sportchilarning shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishga ko'maklashish salohiyatini e'tirof etishlari va uzoq muddatli rivojlanishga hissa qo'shishlari juda muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Spittle, M. and Byrne, K. "The influence of Sport Education on student motivation in physical education." 2009. [PDF]
2. Chu, Y., Chen, C., Wang, G., and Su, F. "The Effect of Education Model in Physical Education on Student Learning Behavior." 2022. ncbi.nlm.nih.gov
3. Shuai, Y., Liu, X., Wang, S. S., Cheng Kueh, Y., and Kuan, G. "Designing Physical Education Courses Based on Musical Environment: Using Spinning as an Example." 2022. ncbi.nlm.nih.gov